

Batrachomyomachia

id est.

Ranarum & murium pugna, latino

versu donata ex

Homero.

Christophero Ionsono Medico

Londinensi interprete.

Horatius de arte poetica.

Nec verbum verbo curabis reddere

fidus Interpres.

LONDINI

Ex officina Thomæ Purfoote.

1580.

Distichon

Autoris.

**Miraris mures versu mutire latino?
Desine : nouerunt doctius ante loqui.**

Beneuolo lectori.

Irgilij versus aliquot adhibui in hac versione, lector, vbi res ferebat, partim integros, partim intercisos: non quòd aliter efferre non potui (quid enim facilius?) sed quòd, qui id pulchrius venustiusq; fieret, in promptu non habebam. Nec defuit autoritas, qua adductus hoc auderem, quum & idem Virgilius Enniana quædam vsurpet ipse, & multi multa ex alijs passim venentur ad gratiam & ornamentum. Certè purpurei hi panni sic asuti, tametsi nostrâ paupertatem arguunt, tamen hanc diligentia laudem habent opinor, vt & mentem Homeri luculenter exprimere, & cum nostris non inconcinnè cohærere videantur. Nam & nos poëma iuxta tecum odimus, quod

Nec pluteum cædit, nec demorsos sapit vngues: & Lucilij vetus illud præceptũ

A.ii.

agnosci-

agnoscimus, quo iubet, ne quid in trans-
scriptionibus hiet, sed

Sint lepidè lexeis cōpositæ ut tessellæ omnes

Arte pavimēto, aut emblemate vermiculato.

id quod nos, si non satis dexterè præstiti-
mus in hoc opere, at certè tamen conati
sumus: nec verebimur, ne quis deinceps
lege plagiararia nobiscum agat, qui, quod
est, apertè confitemur: Vale.

Ad irrisorem quemcunq;.

*Ridiculū est, inquis, Ranarū scribere pugnas :
Sit sanè: sed qui scripsit, Homerus erat.
Hunc nemo ridet, nisi qui ridendus & ipse est,
Libertas tantum nec ferit ulla virum.
Hinc ego, qui Latijs volui celebrare Camænis
Mæonides Graio quæ dedit ante stylo,
Vel carui culpa, vel si culpandus, Homeri
Excusat factum nomen & umbra meum.
Crede mihi, tutum est peccare autoribus illis,
Per quos defendi crimina magna queant.
Inunc, & vel me illæsum permitte iocari,
Vel quem non audes, inuide, læde prius.*

Batra

Batrachomyomachia.

H*Vc simul Aonias sacro de fonte sorores
Accitas pro more voco: mea pectora firmet
Ille chorus, dū grāde recens modulator adorno
Carmen, & optatas suspiro attingere metas,
Martis opus, varijsq; mouens discrimina belli.
Fert animus canere, & totū vulgare per orbē
Muribus in Ranas certamina quanta feroces,
Ardua magnorum superantibus acta Gygantum:
Sic fama est: sed & hæc memoratur causa duelli.*

*Mus olim sitiens, fælisq; pericula vitans
Mollia vicina tingebat labra palude
Dulcis aquæ potu gaudens: hunc forte uidebat
Stagnicola imperio clarus, dehinc talia fatur.*

*Unde domo? qui te talem genuere parentes?
Omnia dic hospes verè mihi, vera loquentem
Ad mea, sic, vt dignus eris, Palatia ducam,
Et tibi dona dabo regalia amicus amico. (nem
Quippe ego, ne dubites, rex hic Physignathus om-
Possideo ditione lacum, Ranasq; guberno:
Meq; pater Peleus, quem dignabatur amore
Hydromedusa suo, genuit, labentia propter
Flumina, qua pingues latè Padus alluit agros.*

Homerica.

*Te quoq; non humilem, sed forti pectore Regem
Esse reror, præstantem alijs, belloq; superbum.
Ergo age, dic nomenq; tuum, patriamq; genijsq;.
Sic ait: ast olli mus contra talibus infit.*

*Cur genus exquiris nostrum, mortalibus æquè
Atq; deis, ipsumq; adeò super æthera notum?
Ille ego Psicharpax Troxartæ filius, olim
Magnanimi summiq; ducis: me mater & altrix
In strue lignorum per cæca tuguria ruris
Edidit infantem, dapibusq; assuevit amœnis,
Præmandens tenero ficusq; nucesq; palato,
Lichomye, magno proles sata Pternotrocte.
Sed tibi dissimilem frustra me poscis amicum:
Quippe tibi inter aquas vita est, mihi sola voluptas
Humanas gustare dapes, positóque camistro
Insidias struere, & ter coctum rodere panem.
Nulla meos unquam liborum portio dentes
Sectio nulla fugit pernæ, tucetave crassa,
& Aut nuper pressi diuina coagula lactis,
Aut dijs optatum melitoma, aut deniq; quicquid
Uncta solet mensis inferre popina secundis,
Cum gula iam languens bellaria poscit, & hospes
Fam satur ad charos aufert quæ mittat amicos:*
Ne

Batrachomyomachia

*Nec vitæ me turpis amor dare terga coegit
Hostibus, armato sed semper in agmine primus
Pugnator cū strage fui: neq̃, corpore quanquàm
Sit vasto, fugio ipsum hominē: cui sæpē momordi,
Aut digitū, aut calcem, per amica silentia noctis
Accedens furtim, nec senserat ille dolorē,
Nec morsu excussus nostro somnusue quiesue.
Sed duo præcipuē timeo, semperque timebo
Bubonē & fælē, duo tetra ac tristia monstra:
Quin & decipulā diram, mors vnde dolosa est.
Sed tamen ē cunctis fælem: quæ sola nocendo
Plus valet, observatque specus, nostrosq̃ recessus.
Non ego radices comedo, bulbosue, palustres:
Non olus, aut fatuas betas, apiumue, sed iste
Ranarū cibus est per ripam perque paludem.
His ita subridens contra Phrysignathus inquit.
Nempe quidē ventri tu multū impēdis honorē:
Sunt etiam & nobis non aspernanda vicissim
In terra, inq̃; lacu: nam sedes Iuppiter ambas
Hic saltent, Ranis dedit, illic corpora mergant.
Iam si te ignoti iuuat experientia veri, (stris,
Ne dubita, in promptu est, humeris portabere no-
Fucolumisq̃ meā, lætusque fereris in aulam.*

Sic

Homérica.

Sic ait, & dorsum exhibuit: Mus ocyor Euro
Insilit, atque agili figens vestigia saltu,
In tenera ceruice hæret portantis amici.
Ac primum gaudebat ouans, dum litus haberet
Non procul, & liquidis Rana miratus in undis
Brachia iactantem, succussantemque videret.
At ubi iam fluctus sturgentes vidit, & imum
Misceri, multa que suas aspergine setas
Defluere, illachrymans, crinesque à pectore vellens
Clamat, & heu vellet iam non temerarius esse.
Contrahit in ventremque pedes, animoque labascit
Insoliti terrore mali: terram optat, & undam,
Multa gemens metuensque, animo execratur ab imo.
Tum vero cauda, quasi remo, ducere longos
Inter aquam tractus videas, portusque cupitos
Suspirare, metu exanimem & superantibus undis.
Quin etiam tales inter suspiria voces
Edidit: haud aliter Dictæas Taurus ad oras
Per mare (credo equidem) tergo portabat amore
Ipse suum Europam, quam me iam ducit ad ædes
Rana suas, dorso gestans, & corpore toto
Fluctibus emergens: tanta est fiducia nandi.

Vix ea dicta, timor iam dicere plura parantem

A. j. Perculit

Batrachomyomachia.

Perculit attonitum subito, faucesq; repressit.

*Ecce malum, quo non aliud funestius ullum,
Hydrus aquā sulcans medijs apparet in undis,
Inuoluitq; lacū spiris: quem ut vidit hiantem,
Collaque crispantem squamantia, fugit amico
Jam morti exposito Phrysignathus: ipse sub undis
Mergitur, atque hostē gaudet vitasse minacem.*

*Mus desertus aquas ex templō fertur ad imas
In caput: inde manu plāgens, stridensq; minutū,
Mergus uti, iam subter abit, super inde recursans
Calce ferit, fati sed enim fuga nulla propinqui est.
Ergo, simul crines pessundare mēbra madentes
Ægra videt, casusque suos, mortemque paratam,
Flet miser, ac tacito secum sic murmurat ore.*

*Nespera immemores sceleris Phrysignathe tāti
Esse deos, qui me excussum de corpore, tanquā
De scopulo, medijs scelerate in volueris undis.*

*Nosti equidē, quī, quātus erā, cursuq; manuque,
Cæstuq; ac lucta: quæ te iam causa coegit
Insidijs, & fraude mala, non viribus ullis
Oprimere incautū: Deus horū inspector & ultor.
Te Mures, te Marte premēt, tibi bella parātur
Acria: sic dixit, vitamque efflauit. At illum*

• Audijt

Homérica.

Audijt, herboſo dum forte in littore ſedit,
Lichopinax, pariterq; ululās, rē Muribus omnē
Nulla mora eſt, aperit. Mures crudelia poſtquā
Fata Ducis didicere ſui, ſub pectore bilem
Concipiunt, miſſoq; iubent præcone vocari
Concilium claras Troxartæ regis ad ædes,
Troxartæ patris miſeri, Pſicharpaga propter
Hæredē extinctum: cuius neque corpus ab unda,
Deſcendum, & patrio dādum de mōre ſepulchro,
Appulit, at medio ſit piſcibus eſca profundo.

Illi ubi conveniunt priſo de mane frequentes,
ſllachryman's plenum pūlla Rex veſte ſenatum
Intrat, & iratus pro Natotalia fatur. (paſſus

O proceres, quanquam à Ranis ſum plurima
Soluſ ego, tamen hæc omnes iniuria tangit.

Menè igitur quiſquam eſt infortunatior vno?
Qui tres perdiderim natos, mæa viſcera, quorum
Primuſ ab infeſta laniatuſ fæle, ſecunduſ
Artibuſ humaniſ deceptuſ (flebile dictu)
Sævitia atq; dolo perijt: hunc lignea preſſit
Machina, quæ miſeriſ læthi via muribuſ vna eſt.
Tertiū, ante alioſ, charuſ matriq; mihiq;
Mergitur in medio Ranarū à rege profundo.

Batrachomyomachia

Ergo agite, arma citi capiamus, eamus in hostes
Armantes galeis & pictis corpora scutis.

Dixit, & extemplo cœtum dimisit: at illos
Urget ad arma furor mæstique oratio Regis.

Ac primum suris firmissima vincla, fabarum
De siliquis aptata, arant, quas ante cauarunt
Per noctem mira cum sedulitate vorantes.

Tegmen arundineum cedit thoracis in usum,
Quo prius aduersus fœles se armasse feruntur,
Pro clypeis lychni fundum, pro fortibus hastis
Ferratæ tractantur acus, longissima tela.

Dat galeam capiti corrosæ testa iuglandis.

Sic itaq; armantur Mures. quæ cognita postquam
Res Ranas inter, liquidis grex omnis ab undis
In littus coit, ut quæ sit sententia bello

Consultent: trepidantq; animis rumoribus auctis.
Dum faciunt, procul ecce venit spectantibus illis
Tyroglypho magno magnus satus Embasichytros
Præco, manu gestans sceptrum, dein talia fatur.

Nuncius iratis ô Ranae à Muribus adsum,
Ut moneam armari ad tutum belloq; parari:

Nā videre in aquis Psicharpaga, vester ut illū
Prodiderit princeps Pysignathus: ergo parate,

Homerica.

*Si qua sit offenso Ranis in pectore virtus. (res
Hæc ubi dicta, abiit: quæ postquã verba per au-
Descendere, animos Ranarũ & pectora turbāt.
Tum vero assurgens Rex indignantibus infit.*

*O socij (cælum hoc & conscia sidera testor)
Nec Murem occidi, nec me vidiſſe recordor
Quando obiit: certe ludens in littore, credo, (ausu
(Quid ni etenim?) & Ranas stulto pueriliter
Saltibus effingens, sese submersit: at illi
Immerita me cæde onerāt: nūc ergo, quod instat,
Conſilium aſtutos, viresq; paremus in hoſtes.
Ac mihi ſi quæ animo potior ſententia ſurgat
ꝑn dubijs audire libet, capere arma frequentes
Vos moneam, ſtructaq; acie propè littus in agro
Stare, ubi ſubiectis clius ſupra imminet undis.
Huc quum ſe Mures educent agmine factò,
Nosq; petent armis, ſi quis generoſior inſtet,
Huc ſimul in mediũ voluemus & arma paludẽ:
& Artibus his uſos victoria certa ſequetur:
Ponemus lætum de Muribus inde trophæum.*

*Vix ea fatus erat, Ranae ſe ad prælia cingunt.
Ac primũ maluis armant ſua crura reuulſis,
Has inſtar peronis habent: præcordia circum*

Appen-

Batrachomyomachia

Appendunt virides saga non ingloria betas.
Brassica pro scuto est, pro casside concha paratur:
Hasta fit enodis scirpus, iunciq; palustres.

Hac armatura incedunt prope littus ouantes,
Concutiuntq; hastas, atque iras pectore fli mant.

Juppiter interea fulgentē inuitat in aulam
Cœlicolas, bellumq; ferox belloq; paratos
Ostendens digito tantos, tam corpore vasto,
Tam benè contortas vibrantes viribus hastas,
Quā vel Cœtaur~~um~~olim, mîmanesue Gygantes
Fama refert, nec enī superos ad bella vocarent:
Suauiter arride. s, dixit: si numina Ranis,

Muribus & sua sunt, dic tu castissima primum
Nata mihi Pallas, quā partē vindice dextra
Asseris? an Mures? namq; horum copia tēplo
Multa tuo est, quos nidor agit, dū victima fumat.
Juppiter hæc: contra respondet virgo parenti.

Ne, quaeso, ne chare parēs, defendere mures
Cogar in hoc bello: Mures mihi plurima semper
Dāna struūt, dū pingue sacros quod seruit ad ig-
Elābunt Lychins oleum, rodūtq; corollas (nes
Ingrati: sed enim levis hæc iniuria, mordet
Flla, mouetq; magis: peplum quē sedula texens

Com-

Homerica.

Composui, tenuem ducens per stamina tramam,
Hunc illi erosum, multoq, foramine ruptum,
Sartorisq, opera, precium qui poscat, egentem
Vastarunt: sic æs alienum, impensa q, creuit
Magna mihi, exhausto frustra tot sumptibus auro.
Iure igitur Mures meritis pro talibus odi.
Nec tamẽ idcirco Ranarum iura tuebor:
Nã neq, sunt Ranae cordi mihi: quippe reversã
E bello, & iam iam caput inclinare parantem
Mollitèr in dulcẽ post multa negocia somnum,
Obstrepero dormire sono me sæpe vetabant
Grande coaxantes, perruperuntq, quietem,
Turba procax rixis, & seditione palustri:
Sic caput omne dolens vigil insomnisq, iacebam,
Dum sua cristati recitarent carmina galli.
Verũ agite, absistãt superi auxiliaribus armis,
Ne quenquam è nobis conto iaculentur acuto:
Sunt etenim tales, feriant vt vulnere Diuos
Comminus aduersos, si quis Deus obuius ibit:
Sit potius nobis stragem hinc spectare voluptas.
Sic ait, ac re liquos hac flectit protinus omnes
Voce Deos. Ranae interea Murumq, Phalanges
Descendũt mediũ in campum, quo prœuia belli
Hinc

Batrachomyomachia.

Hinc, atq; hinc, duo præcones dant signa futuri:
Unum vero Muscæ, lituisq; tubisq; potentes,
Excitare animos, Martēq; accendere cantu
Incipiunt: Cælo dat signum Iuppiter alto,
Fulmineum belli signum. Lichenora primus
Vulnerat Hypsiboas, misso per viscera telo:
Ille cadit pronus, verritq; in pulvere crines.
Post hunc, Troglodytes ferratæ cuspидis ictu
Peliōna ferit: tremit hasta in vulnere fixa,
Sanguis abit venis, mors occupat ægra cadentem.
Tu quoq; Seutlæicadis Embasichytres sub armis
Cæse caput, cadis Artophagi Polyphone sagittis,
Qui tibi confossa vitam ferus abstulit aluo.

Limnocharis socium postquā expirare iacentē
Conspexit, lapidem, iacuit qui forte, molarem
Tollit humo vindex: quē dum rotat aera circum,
Troglodytem media ferit in ceruice superbum,
Ille ruit tenebris fatali nocte subortis.

Lichenor cupiens mortem pro laude pacisci,
Limnocharim hostili nimium de strage ferocem
Observat, certumq; sibi collimat in ictum:
Nec mora, pugnantem proiecta fortiter hasta
Transadigit costas, inimicāq; pectora rumpit.

Cram-

Homérica.

Crambophagum (qui iam sero fugiebat, & armis
Turpiter abiectis, tutas properabat ad undas)
Insequitur, post terga volans, velacior ipso,
Hasta graui contorta manu: cadit ille cruentos,
Non salit in latices: fusisq; è vulnere chordis,
Triste iacet bibula spectrū resupinus arena.

His super, accensus furij Limnesius Heros
Tyroglyphum euertit, ripaq; obtruncat eadem.
Pternoglyphū aspiciēs vastū Calaminthius impar
Qua via tuta fugit, medijsq; illabitur vndis
Aspide proiecta: sed non fugit inclytus armis
Hydrocharis, regem qui occidit Pternophagontē
Sic lapide excusso, totum vt de nare cerebrum
Proflueret, fusumq; hauriret terra cruorem.

Lichopinax fortem prosternit Borborocætē
Incessens iaculo, nox obruit atra iacentem,
Vitaq; cum gemitu fugit indignata sub umbras.

Ut videt hæc lati spaciōsa per æquora campi
Prassophagus, currēs venit, & pede raptat utroq;
Præcipitemq; in aquas deturbat Cnissodioctē,
Nec prius absistit, liquidis quā strāgulet vndis.
Psicharpax socijs cupiens succurrere lapsis,
Transfigit stricto Pelusia viscera ferro,

Cj.

Pal-

Batrachomyomachia.

Pallentemque animam caeco detrudit Averno.

Aspicit haec, caenumque manu rapit acer utraque
Pelobates, hostisque iacit furibundus in ora,
Vsq; adeo, ut frontem totam faciemque pervngens
Tantum non oculos pugnantem extinxerit ambos.
Ille furens animis, iustamque accensus ad iram,
Corripit immensum saxum, quod forte iacebat
Limes agro positus, telluris non leue pondus,
Et manibus torquens, violentum destinat ictum,
Pelobataque genu ferit: olli dextera sura
Rupta sonat, motuque caret, compage soluta.

Craugasides medium se coniecit ultor in agmen
Excussoque truce[m] figit Psycharpaga iunco
Per medium ventris spaciū: subit hasta caernas,
In terramque fluunt euulso viscera telo.

His ita conspectis, qui in littore vulnera lauit
Sitophagus, traxitque pedem iam claudus utrumque,
Non ausus dubio se iterum committere Marti,
Insilit in vallum fessus, vitatque periculum
Servatus: gaudent socij de cine recepto.

Interea summo Phrysignathus in pede vulnus.
Troxarta feriente capit, subit ille paludem
Saucius, ut charam seruet fugiendo salutem.

Quem

Homérica.

Quē tamē insequitur lapsantem & vulnere tardū
Troxartes, validoq; instat transfigere telo:
Fecissetq; nisi auxilium Prassæus amicum
Per medios vrgens hostes, turmasq; tulisset
Missilibus telis: flexo quæ iunce a rostro
Plurima coniecit nequicquam, & verberare casso.

Forte fuit Mures inter, pulcherrimus unus,
Magnanimi bellator filius & Artepibuli:
Dux, qui nec Marti cessit fulgentibus armis,
Nec similē agnouit murē, validus Meridarpax:
Hic stetit ad ripam solus, se corpore tanto
Tanto animo iactans: totamque euertere gentem
Hostilem instituit Ranarū: quodq; pudendum est,
Unus opus tantum fecisset viribus illis,
Nī propere id cernēs diuū pater atq; hominū rex
Contusso capite, & Ranas miseratus inermes,
Gradiuo & socijs dixisset talia Diuis. (sum

O superi, quod nā hoc tantū Meridarpagos au-
Cerno lacum iuxta? solus qui perdere Ranas
Ipse parat, satagitq; & in omni parte laborat?
Verū agite, aut fortē mittamus in arma Mineruā
Hūc cōtra, aut tunicā tu Mars adamātide tectus
Ibis, ut hunc talem facias desistere ceptis.

C.ij.

Dixit,

Batrachomyomachia

Dixit, at huic contra surgens Mars talibus inquit.

O pater, haud unquā Mars aut mauortia Pat-
Liberet exitio Ranas, seruetue cadentes: (las
Mitte omnes, age, mitte deos: vel, si libet, illos
Excute fulmineos perfractis nubibus ignes,
Quo telo cecidit quondam Titanea pubes,
Quo ferus Enceladus, quo cætera turba Gygantū.
Mars ait hæc: manibus tū fulmina Iuppiter aptat
Ac primū tonitru quatit & tremefaciat Olympū,
Inde feras vibrat violenti fulminis alas,
Arma Iouis: metuūt Rana, Murūmq; phalāges,
Nec tamē absistunt bello, sed fortius instant
E medio Ranas inimicam tollere gentem.
Quas tamen auxilio rursus protexit amico
Cura Dei, qui clade dolens, tristiq; ruina
Ranarum, horrendo socios pius agmine misit
Retrogrados, strabos, humeris enormiter amplis,
Festucutes, glabros, obtortos, lurida quorum
Terga, quibus totis natura ex ossibus una est,
Ore quibus forceps, curuos quibus unguis in ha-
Desinit & cirros, facies fœdissima, nec non (mos
Octo pedes, tortæq; manus, duo lumina pectus
Torua tenent, duo dissecto de vertice coni,

His

Homérica.

*His, Cancri, nomen: qui morsu abrūpere caudas
Muribus, atq̃ pedes satagunt, hastasq̃, manusq̃:
Quos simul attoniti tā dira ac tristia dictu
Monstra vident Mures, toto discedere campo,
Inq̃ue fugā versi, solam hanc sperare salutem
Incipiunt: serum componit vesper Olympum
Interea, finemq̃ facit belliq̃ue dieiq̃ue.*

Murium Ranarumq; nomina, ne quis in

ijs hæreat, latine sic interpretamur.

Ranarum nomina.

Lymnocharis palude gaudens.
Peleus lutosus.
Physignathus inflans buccas.
Hydromedusa regina aquæ.
Hypsiboas alte clamans.
Pelson intalentus.
Sentleus betas edens.
Polyphonus clamorosus.
Crambophabus caules vorans.
Limnesius palustris.
Calamynthinus ab herba sic dictus.
Hydrocharis aqua gaudens.
Borborocetes in luto enbans.
Præstophagus porrum vorans.
Pelusus cænosus.
Craugasides rixosus.
Præseus viridis ut porrum.
Pelobates per lutum incedens.

Murium nomina.

Psicarpax micarum raptor.
Troxartes panem vorans.
Lichomyte lambens molas.
Pternotroctes pernas rodens.
Lichopinax quadræ lambens.
Tyroglyphus caseos canans.
Embasichytros in ollas irrepens.
Lichenor caudam lambens.
Artophagus paucem edens.
Trogodytes cauernas intrans.
Pternoglyphus pernas excanans.
Pternophagus pernas edens.
Cnisdioctes nidorem sectans.
Sitophagus frumenta vorans.
Artipibulus qui pani insidiatur.
Meridarpax particulæ raptans.

F7 N7 S.

